

METROPOOL **REGIO** **EINDHOVEN**

Bijlage 2: Conceptbrief gemeenteraden

Aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten

i.a.a. de Colleges van Burgemeester en Wethouders
van de deelnemende gemeenten

uw kenmerk	uw brief van	ons kenmerk 41769-41770\BMA\HLE	Datum 29 juni 2017
onderwerp Eindrapport evaluatie bestuurlijke samenwerking Metropoolregio Eindhoven		e-mailadres b.marcus@metropoolregioeindhoven.nl	

Geachte gemeenteraad,

Dit voorjaar is door adviesbureau Berenschot een evaluatie uitgevoerd van de bestuurlijke samenwerking van de Metropoolregio Eindhoven. Dit is conform de afspraken in de Gemeenschappelijke Regeling, waarin is afgesproken dat per 1 januari 2017 het functioneren van de Metropoolregio en de samenwerkingsrelatie met het Regionaal Platform geëvalueerd zou worden. De evaluatie is begeleid door een bestuurlijke werkgroep¹. Bijgaand treft u het evaluatierapport met de aanbevelingen aan.

Van de bestuurlijke werkgroep voor de evaluatie hebben wij vernomen dat de opdracht door Berenschot naar behoren is uitgevoerd. Wij hebben kennis genomen van het rapport en hebben grotendeels de aanbevelingen overgenomen. Het is van grote waarde dat de gemeenten, zowel de colleges als de raden, zich op een duidelijke wijze hebben uitgesproken over de verwachtingen en ervaringen met de nieuwe samenwerking.

Allereerst vinden wij het van belang om stil te staan bij de uitgangspunten die twee jaar geleden meegespeeld hebben bij de inrichting van de nieuwe bestuurlijke structuur. We vonden het noodzakelijk dat de samenwerking zich zou focussen op enkele onderscheidende thema's die bijdragen aan het realiseren van de regionale ambities. De focus is gelegd op economie, ruimte en mobiliteit. Daarnaast constateerden we dat de samenwerking niet meer in vaste bureaucratische structuren en processen zou moeten worden georganiseerd, maar veel meer ingericht moest worden op de inhoud van het vraagstuk. Deze transitie van het SRE naar de Metropoolregio Eindhoven ging daarom gepaard met grote

¹ De bestuurlijke werkgroep voor de evaluatie bestaat uit de volgende leden: Ton Dijkmans (Raadstafel21); Frans Stienen Helmond en lid van de voormalige commissie Ubachs); Helm Verhees (Deurne / Peelgemeenten); Piet Machielsen (Oirschot / Kempengemeenten); Anton Ederveen (Valkenswaard / A2-gemeenten); Wilbert Seuren (Eindhoven); Hans Gaillard (Son en Breugel / Stedelijk Gebied); Anton van Aert (voorzitter).

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

veranderingen in de taken en aard van de samenwerking. Een bestuurlijke netwerksamenwerking op een beperkt aantal thema's moest nog uitgevonden worden. We hebben er toen voor gekozen om ervaring op te doen in de praktijk en op basis daarvan tot doorontwikkeling en bijstelling te komen. Na een beperkte periode zijn de eerste ervaringen opgedaan. De evaluatie van de Metropoolregio Eindhoven zien wij dan ook in dat licht.

Conclusies evaluatierapport

In het rapport wordt gesteld dat het bestuurlijk netwerk samen met de triple helix aan kracht heeft gewonnen. Ook wordt de Metropoolregio door externe partners als provincie en rijk als collectiviteit gezien om mee in gesprek te gaan. De eerste resultaten zijn geboekt: de Bereikbaarheidsagenda, het Stimuleringsfonds, de regionale Detailhandelsvisie, de Integrale Strategie Ruimte, de ruimtelijke kansenkaart energie, maar ook het Logistiek Platform en de meerjarenfinanciering Brainport. De formele verantwoording richting gemeenten over het functioneren van de Metropoolregio is op orde. Ook wordt geconcludeerd dat de ondersteuning vanuit de uitvoeringsorganisatie van de Metropoolregio op orde is.

Daartegenover staat dat er in algemene zin weinig draagvlak is voor de samenwerking binnen de Metropoolregio Eindhoven. In het rapport worden stevige uitspraken gedaan betreffende het functioneren van de bestuurlijke samenwerking binnen de Metropoolregio. Zo wordt er geconstateerd dat er, ondanks de bereikte successen, een negatieve relatie is tussen de inspanningen die geleverd zijn en de bereikte resultaten. Doelen, ambities en daarmee de verwachtingspatronen van de deelnemende gemeenten lopen uiteen. Ook wordt opgemerkt dat de gekozen structuur en organisatie onvoldoende aansluiten bij de inhoudelijke doelstellingen en ambities.

Geconcludeerd wordt dat er te weinig betrokkenheid is (geweest) bij (de overgang naar) de nieuwe samenwerking binnen de Metropoolregio. De overgang van het SRE naar de Metropoolregio Eindhoven is wellicht te snel gegaan. Gebleken is dat de betrokken partijen (colleges, raadsleden en externe partners) niet dezelfde doelstelling hebben met de samenwerking. Bovendien wordt verschillend gedacht over hoe een netwerksamenwerking eruit zou moeten zien en wordt geconstateerd dat gemeenten beperkt in staat zijn om over hun eigen belang heen te stappen. Opvallend is dat de door alle gemeenten goedgekeurde Regionale Agenda in beperkte mate leidend is voor de samenwerking. Deze agenda leeft niet binnen bestuur, colleges en raden. Een belangrijke constatering verder is dat onduidelijkheid over rollen, taken en bevoegdheden ertoe leidt dat organen en gremia van de Metropoolregio Eindhoven afzonderlijk en als systeem onvoldoende functioneren.

Aanbevelingen vervolgproces

De kritiekpunten zien we als aanknopingspunten om een nieuwe impuls te geven aan de regionale samenwerking. Berenschot adviseert:

1. Een fundamentele herijking (koersbepaling) van de samenwerking op inhoud en vorm.
2. Het doorvoeren van enkele 'quick wins'.

De aanpak staat in het teken van het verbeteren van de samenwerking op basis van de ervaringen die we met elkaar opgedaan hebben. Het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven neemt, in opdracht van het Algemeen Bestuur, daarin de verantwoordelijkheid door de komende periode met de gemeenten daarover nader in gesprek te gaan. Dit zal via de voorgestelde twee lijnen worden ingestoken.

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

Herijking van de samenwerking

Voor de fundamentele herijking voorzien wij conform het advies van Berenschot een proces dat gericht moet zijn op het gesprek en de dialoog met en tussen de gemeenten (colleges en raden) over de inhoudelijke doelstellingen en ambities van de Metropoolregio Eindhoven. Om opnieuw koers te bepalen op de inhoudelijke thema's, het doel van de samenwerking en mogelijke differentiatie in schaalniveau en snelheid. Vervolgens zal gesproken moeten worden over de vorm van de samenwerking en het besluitvormingsproces.

De conclusies en aanbevelingen uit het evaluatierapport zijn de basis voor het herijkingsproces. Het wordt een coproductie van de regiogemeenten, zo mogelijk ook met het maatschappelijk veld. We willen komen tot een nieuwe basis voor samenwerking die verbinding geeft en waarvoor gezamenlijk eigenaarschap wordt gevoeld. Doel van dit proces is:

1. Het formuleren van de strategische hoofdopgaven voor de toekomst (koers).
2. Het ontwikkelen van een uitvoeringsarrangement inclusief governance (structuur).

Wij vinden het belangrijk dat deze herijking van de samenwerking gezamenlijk wordt doorlopen en dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid is om hieraan inhoud te geven. De Metropoolregio Eindhoven is tenslotte van ons allemaal. Daarom nemen wij als Algemeen Bestuur niet het advies van Berenschot voor een extern zwaargewicht over. Wij willen de trekkersrol voor het herijkingsproces en het oppakken van de 'quick wins' neerleggen bij het Dagelijks Bestuur aangevuld met een bestuurlijke vertegenwoordiging uit de subregio's Stedelijk Gebied, Peel, Kempen en A2-gemeenten. Dit 'DB-plus' heeft tot doel het hierboven beschreven proces te begeleiden en uit te lijnen.

Quick wins

Naast de fundamentele herijking zullen ook op korte termijn al enkele acties in gang gezet worden om de samenwerking te verbeteren. In het eindrapport (pagina 43-44) wordt een overzicht gegeven van 'quick wins', voor de verbetering van de Metropoolregio in zijn huidige vorm. Deze aanbevelingen betreffen diverse maatregelen en worden eveneens onder aansturing van het 'DB-plus' uitgewerkt. In de bijlage treft u een nadere uitwerking aan.

Planning

Voor de nieuwe koersbepaling zullen wij zo snel mogelijk doch uiterlijk na het zomerreces een traject starten. Gezien de ambities waar deze regio voor staat en het belang daarin van een sterke samenwerkende overheid willen wij wel tempo hierop organiseren. De ervaring leert bovendien dat tempo nodig is om te voorkomen dat draagvlak en betrokkenheid bij de gemeenten verdwijnt. We beseffen dat er na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 andere samenstellingen van colleges en raden zijn die mogelijk weer (nieuwe) inkleuring geven aan de samenwerking. Toch menen wij dat de strategische samenwerking binnen de Metropoolregio Eindhoven *nu* vraagt om de aanscherping en verbeteringen zoals verwoord in het evaluatierapport. Daarom koersen wij erop dat in februari 2018 de 21 gemeenten een nieuw commitment uitspreken over de strategische hoofdopgaven van de regio en over de vorm van de samenwerking. Op basis daarvan zal na de verkiezingen met de nieuwe raden de Regionale Agenda geconcretiseerd worden. Een uitgewerkte planning hebben wij als bijlage bijgevoegd.

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

Besluitvorming gemeenten

Het evaluatierapport is een weergave van de gesprekken die door Berenschot zijn gehouden met alle stakeholders in de regio. Over het evaluatierapport zelf hoeft geen expliciete besluitvorming plaats te vinden. Echter alle gemeenten zijn intensief betrokken geweest bij de evaluatie. Het rapport is een weergave daarvan. Daarom is het van belang dat u zich hierover kunt uitspreken. Het rapport is tenslotte de basis voor het vervolgproces.

Wij vragen:

1. Uw reactie op het eindrapport van de evaluatie van de bestuurlijke samenwerking van de Metropoolregio Eindhoven, uitgevoerd door Berenschot. In het bijzonder:
 - of u zich op hoofdlijnen herkent in de feitelijke weergave van het rapport,
 - of u zich kunt vinden in de conclusies van Berenschot zoals verwoord in het rapport,
 - zo niet welke duiding / conclusie de gemeente er dan aan wil verbinden.
2. Uw reactie op het voorgestelde vervolgproces, bestaande uit het starten van een herijkingsproces en de aanpak van de quick wins, onder aansturing van het Dagelijks Bestuur, aangevuld met een bestuurlijke vertegenwoordiging van de subregio's ('DB-plus').
3. U zich uit te spreken of u in beginsel samen met ons deelneemt aan het herijkingsproces van de bestuurlijke samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven.

Wij verzoeken uw raad om uiterlijk 1 oktober 2017 uw reactie op bovenstaande punten kenbaar te maken. Uw reactie wordt dan betrokken bij de behandeling van het vervolgproces in een extra vergadering van het Algemeen Bestuur van 4 oktober 2017.

Hoogachtend,

het Algemeen Bestuur
van de Metropoolregio Eindhoven,

de voorzitter,

de secretaris,

J.A. Jorritsma

mevrouw drs. J. Wiggers

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

Bijlage 1: Uitgewerkte planning

28 juni 2017	Extra vergadering Algemeen Bestuur: - Besluitvorming vervolgproces/plan van aanpak - Installatie 'DB-plus' (DB aangevuld met bestuurlijke vertegenwoordigers vanuit de subregio's)
Begin juli 2017	Start organiseren quick wins, onder begeleiding van 'DB-plus'
6 september 2017	Opleveren plan van aanpak herijkingsproces door 'DB-plus'
1 oktober 2017	Uiterlijk reactie van de gemeenteraden: - Reactie op het eindrapport van de evaluatie - Reactie op het voorgestelde vervolgproces - Commitment uitgesproken voor deelname aan het herijkingsproces
1 oktober 2017	Invoering (enkele) quick wins
4 oktober 2017	Extra vergadering Algemeen Bestuur: - Vaststellen projectplan herijking - Bespreken voortgang uitwerking/invoering quick wins
1 november 2017	Vergadering Algemeen Bestuur: - Bespreken voortgang proces herijking - Besluitvorming invoering quick wins
Oktober – december 2017	Werkbijeenkomsten doorontwikkeling en uitwerken voorstel m.b.t.: - Strategische hoofdopgaven voor de toekomst (koers) - Uitvoeringsarrangement (structuur)
21 februari 2018	Vergadering Algemeen Bestuur: - Besluitvorming over strategische hoofdopgaven (koers) - Besluitvorming over uitvoeringsarrangement (structuur) - Opheffen van 'DB-plus'
<i>21 maart 2018</i>	<i>Verkiezingen</i>
Mei - september 2018	Vervolg met de nieuwe raden over concrete invulling Regionale Agenda en Werkprogramma 2019
September 2018	Start besluitvormingsproces nieuwe Regionale Agenda
12 december 2018	Algemeen Bestuur: Vaststelling nieuwe Regionale Agenda

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

Bijlage 2: Aanpak 'quick wins'

In het eindrapport van de evaluatie (pagina 43-44) wordt een overzicht gegeven van 'quick wins', voor de verbetering van de Metropoolregio in zijn huidige vorm. De aanbevelingen met betrekking tot de quick wins betreffen diverse maatregelen, die op korte termijn in gang kunnen worden gezet. Wij stellen voor om deze quick wins uit te laten werken door het Dagelijks Bestuur, aangevuld met bestuurlijke vertegenwoordigers van alle subregio's ('DB-plus'). Daar waar nodig worden uitgewerkte voorstellen aan het Algemeen Bestuur voorgelegd.

Aanbeveling	Actie / door	Planning
Maak serieus werk van het buiten de Metropoolregio plaatsen van relicten uit het verleden zoals de commissie van advies voor Gulbergen en het RHCe. Deze taken leiden af van de inhoudelijke doelstellingen van de Metropoolregio op het gebied van economie, ruimte en mobiliteit en hebben geen enkele link met de regionale agenda.	Reeds eerder bij de oprichting van de Metropoolregio Eindhoven is dit ook onderzocht. Het bleek toen niet wenselijk en/of mogelijk dit anders te organiseren. Het Dagelijks Bestuur geeft opdracht aan de bestuurscommissie RHCe en aan de adviescommissie Gulbergen om een <u>verkenning</u> uit te voeren naar de wenselijkheid en mogelijkheid van het buiten de Metropoolregio Eindhoven plaatsen van deze twee opgaven.	Uiterlijk 13 december is een verkenning en advies neergelegd bij het Algemeen Bestuur.
Focus op de korte termijn als Metropoolregio op de thema's economie, mobiliteit en ruimte. Alles wat de Metropoolregio daarnaast aan thema's oppakt, vertroebelt de focus en identiteit van de Metropoolregio en draagt niet bij aan uitvoering van de regionale agenda.	In het Werkprogramma 2017 en 2018 is en blijft de focus liggen op economie, mobiliteit en ruimte. Met daarbij opgemerkt dat vanuit de verschillende werkplaatsen accenten kunnen worden gelegd. Denk daarbij aan energietransitie en de aanpak van Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's).	Dit blijft het uitgangspunt voor het Werkprogramma 2018. In het najaar 2017 zal dit worden uitgewerkt. Het concept werkprogramma wordt vastgesteld in het AB van 21 februari 2018.
Beperk het regionaal platform tot een ontmoetingsplaats voor bestuurders en een forum voor kennisuitwisseling. Beleg alle formele bevoegdheden bij het bestuur van de Metropoolregio. Pas de gemeenschappelijke regeling en het statuut overlegorganen hierop aan.	Uit de evaluatie blijkt een roep om verduidelijken en versterken van de governance. Het DB zal met concrete voorstellen komen m.b.t. rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de diverse gremia.	Uiterlijk 1 november is een advies neergelegd bij het Algemeen Bestuur. Aanpassing van de gemeenschappelijke regeling en het statuut overlegorganen komt aan de orde bij het totale herijkingsproces (na de zomer van 2018).

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

Neem als bestuur verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de regionale agenda. Stel heldere kaders en monitor of deze worden uitgevoerd door de verschillende gremia van de Metropoolregio. Stuur vanuit het bestuur de werkplaatsen aan. Geef duidelijk aan wat wanneer van de werkplaatsen wordt verwacht.	Dit zien wij in samenhang met het bovenstaande. Het DB zal met concrete voorstellen komen en overleg hierover treden met de werkplaatstrekkers.	Uiterlijk 1 november is een advies neergelegd bij het Algemeen Bestuur.
Leden van het algemeen bestuur zijn verantwoording verschuldigd aan hun eigen college en raad over het gevoerde beleid. Aan deze rol dienen de leden van het algemeen bestuur gestructureerd invulling te geven. Spreek als raad, indien daar behoefte aan is, daarom de afgevaardigde in het algemeen bestuur aan op het functioneren van de Metropoolregio.	Het DB zal met een aantal suggesties komen om dit te faciliteren, zodat alle gemeenten dit in hun eigen vergaderstructuur kunnen laten landen.	Uiterlijk 1 november is een advies neergelegd bij het Algemeen Bestuur.
Verbeter de kwaliteit van de informatievoorziening naar de raden door deze toe te spitsen op de behoefte vanuit de raden. Laat bij de vertaling van deze behoefte de Raadstafel21 een belangrijke rol spelen.	Het DB en de voorzitter en vice-voorzitter van de Raadstafel21 hebben hier onlangs afspraken over gemaakt op basis van een lijst van tips en het witboek van de Raadstafel21. Het DB zal (via de secretaris van het overleg) dit onderwerp permanent agenderen in het overleg met de voorzitter van de Raadstafel21. Het DB zal samen met de Raadstafel21 hierover communiceren met de 21 gemeenteraden.	Uiterlijk september 2017.
Schep duidelijkheid over rol en verantwoordelijkheid van de Raadstafel21. Wij menen dat de Raadstafel21 zich dient te beperken tot het optimaliseren van de verbinding tussen Metropoolregio en raden.	Dit ziet het DB in samenhang met bovenstaande. Het zal dan ook meegenomen worden in de uitwerking.	Uiterlijk september 2017.

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

Voeg het portefeuillehoudersoverleg mobiliteit en de werkplaats mobiliteit samen tot één gremium. Geef gesprekstafels een duidelijke status en stuur ze als bestuur aan of hef ze op. Organiseer de commissie van advies voor financiën en het ambtelijk overleg efficiënter (bijvoorbeeld minder leden, minder overleggen).	De voors en tegens van het samenvoegen van het portefeuillehoudersoverleg en de werkplaats mobiliteit zullen in beeld worden gebracht. Op basis daarvan zal het Dagelijks Bestuur in gesprek gaan met de werkplaats mobiliteit. Op dit moment is er nog één gesprekstafel, namelijk voor Duurzaamheid. De status daarvan wordt momenteel opnieuw tegen het licht gehouden. Er vindt afstemming plaats tussen het Dagelijks Bestuur en de voorzitter van de gesprekstafel hierover. Naar ons oordeel komt de commissie van advies voor financiën maar beperkt bij een, maar met de voorzitter van de commissie zal dit besproken worden.	Aan het Algemeen Bestuur van 1 november zal een advies worden voorgelegd.
In hun huidige vorm hebben de ambtelijke overleggen zeer beperkte toegevoegde waarde. Geef de ambtelijke overleggen een meer inhoudelijke rol richting werkplaats vanuit de gedachte dat de afzonderlijke gemeenten verantwoordelijk zijn voor de inhoud en de uitvoeringsorganisatie voor het proces.	Het DB zal hierover in overleg treden met de bestuurlijk trekkers van de werkplaatsen op welke wijze hier inhoud aan gegeven kan worden. Op basis daarvan zal in gesprek worden gegaan met de gemeentesecretarissen en een algemene werkwijze opgesteld worden waarin de rol van de ambtelijke overleggen nader wordt geduid.	Aan het Algemeen Bestuur van 1 november zal een advies worden voorgelegd.
Geef het ambtelijke overleg met de bestuursambtenaren een duidelijke rol en positie bijvoorbeeld richting de leden van het algemeen bestuur.	Dit zal meegenomen worden in de op te stellen werkwijze (zie hierboven)	Aan het Algemeen Bestuur van 1 november zal een advies worden voorgelegd.
Verbeter de integraliteit tussen de werkplaatsen. Maak hiervoor gebruik van het periodiek overleg tussen de bestuurlijke trekkers. Kijk daarnaast kritisch naar het aantal werkplaatsen en verminder en/of herschik deze waar mogelijk. Laat meer en andere	Het DB zal aan de bestuurlijk trekkers de opdracht geven hierover aan het DB een advies uit te brengen voor 1 oktober 2017. Het Werkprogramma 2018 zal versterken op integraliteit en meer	Aan het Algemeen Bestuur van 1 november zal een advies worden voorgelegd.

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

externe partners bij de werkplaatsen aansluiten.	expliciet verbonden worden met de Regionale Agenda.	
Schep bij gemeenten duidelijkheid over de rol van de uitvoeringsorganisatie en de rol die van gemeenten zelf wordt verwacht.	Aan de directeur van de Metropoolregio Eindhoven wordt de opdracht gegeven hiertoe actie te ondernemen.	M.i.v. september zullen hiertoe acties in gang worden gezet.